

μέσα

μέσα, επίρρ. [<μσν. μέσα, πλ. ουδ. του μέσος], μέσα. **1.** στο εσωτερικό, προς το εσωτερικό: «είναι κανείς μέσα στο σπίτι»;». **2.** κατά τη διάρκεια: «μέσα στην επόμενη βδομάδα». **3.** δηλώνει συμφωνία, αποδοχή: «θέλεις να πάρεις μέρος κι εσύ σ' αυτή τη δουλειά; -Μέσα. || είσαι για μια ποκίτσα; -Μέσα. || πάμε να πιούμε ένα ουζάκι; -Μέσα» **4.** (στη γλώσσα του χαρτοπαιγνίου) καταφατική δήλωση παίχτη ότι παίρνει μέρος ή ότι συνεχίζει το παιχνίδι: «ποντάρω άλλες πέντε χιλιάδες, -Μέσα». **5.** με άρθρο και συνοδευόμενο από τις κτητ. αντων. μου, σου, του, της, κ.λπ., **το, τα μέσα μου**, τα σπλάχνα μου (σου, του, της κ.λπ.). (Λαϊκό τραγούδι: να 'ξερες πώς σπαράζουν **τα μέσα μου** για σένα που στέκεσαι μακριά μου και λόγο δε μου λες). **6.** ως ουσ. **το μέσα**, το εσωτερικό μέρος: «απ' έξω φαίνεται καλό το σπίτι, αλλά να δούμε τι λέει και το μέσα». (Ακολουθούν 190 φρ.)·

- αβγό να πάρεις απ' αυτόν, κρόκο δε βρίσκεις μέσα, βλ. λ. [κρόκος](#)·

- απ' έξω κούκλα κι από μέσα πανούκλα, βλ. λ. [κούκλα](#)·

- απ' έξω μπέλα μπέλα κι από μέσα κατσιβέλα, βλ. λ. [κατσιβέλος](#)·

- απ' έξω φιγούρα κι από μέσα λιγούρα, βλ. λ. [φιγούρα](#)·

- απέξω κι από μέσα, (για πρόσωπα ή πράγματα) από όπου και αν το εξετάσει κανείς, από όλες τις πλευρές: «απέξω κι από μέσα αυτός ο άνθρωπος, δεν τρώγεται με τίποτα || αυτό τ' αυτοκίνητο απέξω κι από μέσα είναι κούκλα». (Λαϊκό τραγούδι: δεν έχω δει γυναίκα που να 'χει λίγη μπέσα· γυναίκες είστε όλες κι **απέξω κι από μέσα**)· βλ. και φρ. μέσα έξω·

- από μέσα, **α.** εσωτερικά: «χρειάζονται μόνο εξωτερικά μερεμέτια, γιατί από μέσα είναι μια χαρά το σπίτι». **β.** (για ρούχα) κατάσαρκα: «το καλοκαίρι δε φορώ φανελάκι από μέσα»·

- από μέσα άνεση κι απ' έξω εμφάνιση, βλ. λ. [άνεση](#)·

- από μέσα κοιμάσαι ή απ' έξω; βλ. λ. [κοιμάμαι](#)·

- από μέσα μου (σου, του, της κ.λπ.), βλ. φρ. μέσα μου (σου, του, της κ.λπ.)·

- ασημένιο είναι το κλουβί, μα έχει μέσα κουκουβάγια, βλ. λ. [κουκουβάγια](#)·

- αφήνω μεσ' στη μέση, βλ. λ. μέση·

- βάζω μέσα, **α.** εισάγω κάποιον ή κάτι σε έναν κλειστό χώρο: «βάλε μέσα στο σπίτι το παιδί || θα βάλω μέσα στο γκαράζ τ' αυτοκίνητο μου». **β.** (για τάβλι ή για ορισμένα είδη χαρτοπαιγνίου) βλ. φρ. μπαίνω μέσα· βλ. και φρ. τον βάζω μέσα·

- βάλτ' τον (βάλ' την, βάλ' το) μέσα (ενν. στο μουνί, στον κώλο, τον πούτσο, τον ψώλο, την πούτσα, την ψωλή, το πέος, το καυλί), προτροπή από γυναίκα σε άντρα να προβεί στη σεξουαλική πράξη: «βάλ' τον, επιτέλους, μέσα, γιατί δεν αντέχω άλλο!»·

- βάλ' τον (βάλ' την, βάλ' το) μέσα (ενν. στο βρακί, στο παντελόνι, τον πούτσο, τον ψώλο, την πούτσα, την ψωλή, το πέος, το καυλί), προτροπή σε άντρα να κρύψει το πέος του (μέσα στο βρακί του, στο παντελόνι του): «βάλ' τον μέσα ρε, που χωρίς ντροπή του έβγαλες μπροστά στον κόσμο για να κατουρήσεις!»·

- βάλ' τον πάλι μεσ' στη γυάλα, βλ. λ. [γυάλα](#)·

- βασιλικός στη γειτονιά, κι αγκάθι μεσ' στο σπίτι, βλ. λ. [σπίτι](#)·

- βγάζω τα μέσα μου ή βγάζω το μέσα μου, **α.** κάνω ακατάσχετο εμετό: «με πιάνει τόσο πολύ η θάλασσα, που,

κάθε φορά που ταξιδεύω με καράβι, βγάζω τα μέσα μου». **β.** μιλώ με τους χειρότερους χαρακτηρισμούς για να κατηγορήσω ή για να μειώσω κάποιον: «κάθε φορά που μιλάει για τον τάδε, βγάζει τα μέσα του». Από την εικόνα του ατόμου που κάνει ακατάσχετο εμετό. Συνοδεύεται πολλές φορές από χειρονομία με το χέρι να ανεβαίνει ορμητικά από το στομάχι προς το στόμα, υπονοώντας την εκκένωση του στομάχου. Συνών. *βγάζω τ' άντερά μου / βγάζω τα σπλάχνα μου / βγάζω τα σωθικά μου / βγάζω το στομάχι μου*.

- *βράζω από μέσα μου*, είμαι πολύ αγανακτισμένος, πολύ εκνευρισμένος, είμαι εκτός εαυτού, αλλά προσπαθώ να μη δείξω την κατάσταση στην οποία βρίσκομαι: «μη μου μιλάς καθόλου, γιατί βράζω από μέσα μου με τις ανοησίες που ακούω να λέει για το φίλο μου».

- *βρίζω μέσ' απ' τα δόντια μου*, βλ. λ. [δόντι](#).

- *βρίσκομαι μέσα στο παιχνίδι*, βλ. λ. [παιχνίδι](#).

- *γράψ' το καλά μέσ' στο μυαλό σου ή γράψ' το καλά μέσ' στο μυαλό σου*, βλ. λ. [μυαλό](#).

- *γυρίζω το μέσα έξω*, (για ρούχα) μετατρέπω την εσωτερική πλευρά σε εξωτερική. Αυτό γινόταν συνήθως στα παλιότερα χρόνια λόγω οικονομίας ή φτώχειας, από τη στιγμή που η φθορά κατέστρεφε εξωτερικά το ρούχο (παντελόνι, φουστάνι, σακάκι), ενώ η εσωτερική του ήταν σε καλύτερη κατάσταση.

- *δε βάζει τη γλώσσα μέσα του*, βλ. λ. [γλώσσα](#).

- *δεν αναπνέει την κιμωλία μέσα στην τάξη*, βλ. λ. [κιμωλία](#).

- *δεν είμαι μέσα στο κεφάλι του*, βλ. λ. [κεφάλι](#).

- *δεν έχει αίμα μέσα του*, βλ. λ. [αίμα](#).

- *δεν έχει ζωή μέσα του*, βλ. λ. [ζωή](#).

- *δεν έχει τσαγανό μέσα του*, βλ. λ. [τσαγανός](#).

- *δεν έχει χολή μέσα του*, βλ. λ. [χολή](#).

- *δεν έχει ψυχή μέσα του*, βλ. λ. [ψυχή](#).

- *δεν έχεις τσαγανό μέσα σου*; βλ. λ. [τσαγανός](#).

- *δεν έχεις χολή μέσα σου*; βλ. λ. [χολή](#).

- *δεν έχεις ψυχή μέσα σου*; βλ. λ. [ψυχή](#).

- *δεν κυλάει αίμα μέσα του*, βλ. λ. [αίμα](#).

- *δεν τρέχει αίμα μέσα του*, βλ. λ. [αίμα](#).

- *διαβάζω από μέσα μου*, διαβάζω νοερά: «καθόταν ήσυχος σε μια γωνιά και διάβαζε από μέσα του ένα μυθιστόρημα».

- *δοκάρι και μέσα (ενν. πάει η μπάλα)*, βλ. λ. [δοκάρι](#).

- *είμαι μέσα*, **α.** όχι μόνο δεν έχω κέρδη ως επιχείρηση ή ως επιχειρηματίας, αλλά είμαι και ζημιωμένος: «τον τελευταίο καιρό με την αναδουλειά που υπάρχει, είμαι συνέχεια μέσα». **β.** δέχομαι να πάρω κι εγώ μέρος σε αυτό που πρόκειται να γίνει από κάποιον ή από κάποιους: «αν μου γίνει κι εμένα η πρόταση να πάρω μέρος στη δουλειά που ετοιμάζουν, είμαι μέσα». **γ.** συμφωνώ, δέχομαι την πρόκληση ή την πρόσκληση κάποιου ή κάποιων

για κάτι: «όποτε θέλει ν' αναμετρηθούμε, είμαι μέσα». **δ.** μπαίνω στο πνεύμα, στο νόημα, καταλαβαίνω, εννοώ: «μην κουράζεσαι να μου εξηγήσεις την υπόθεση, γιατί είμαι μέσα». **ε.** (στη γλώσσα του χαρτοπαιγνίου) όχι μόνο δεν έχω κέρδος, αλλά είμαι και ζημιωμένος, χαμένος: «απ' την αρχή του παιχνιδιού είμαι συνέχεια μέσα»·

- είμαι μέσα για μέσα, **α.** είμαι ολοκληρωτικά ζημιωμένος: «απ' την καινούρια δουλειά που έκανα, είμαι μέσα για μέσα». **β.** δέχομαι με όλη τη καλή μου διάθεση να συμμετάσχω κάπου: «θα τσουντάρεις στο ρεφενέ για να μαζέψουμε αυτό το ποσό; -Είμαι μέσα για μέσα»·

- είμαι μέσα μέχρι τ' αφτιά ή είμαι μέσα ως τ' αφτιά, βλ. λ. [αφτί](#)·

- είμαι μέσα μέχρι τα μπούνια ή είμαι μέσα ως τα μπούνια, βλ. λ. [μπούνια](#)·

- είμαι μέσα μέχρι το λαιμό ή είμαι μέσα ως το λαιμό, βλ. λ. [λαιμός](#)·

- είμαι μέσα στα νεύρα μου, βλ. λ. [νεύρο](#)·

- είμαι μέσα στο παιχνίδι, βλ. λ. [παιχνίδι](#)·

- είμαι χωμένος μέσα μέχρι τ' αφτιά ή είμαι χωμένος μέσα ως τ' αφτιά, βλ. λ. [αφτί](#)·

- είμαι χωμένος μέσα μέχρι τα μπούνια ή είμαι χωμένος μέσα ως τα μπούνια, βλ. λ. [μπούνια](#)·

- είμαι χωμένος μέσα μέχρι το λαιμό ή είμαι χωμένος μέσα ως το λαιμό, βλ. λ. [λαιμός](#)·

- είναι κι αυτό μέσ' στο πρόγραμμα, βλ. λ. [πρόγραμμα](#)·

- είναι κλεισμένος μέσα σε τέσσερις τοίχους, βλ. λ. [τοίχος](#)·

- είναι μέσ' στα σκατά, βλ. λ. [σκατά](#)·

- είναι μέσ' στη φασουλάδα (κάποιος), βλ. λ. [φασουλάδα](#)·

- είναι μέσ' στην καλή χαρά, βλ. λ. [χαρά](#)·

- είναι μέσ' στην τρελή χαρά, βλ. λ. [χαρά](#)·

- είναι μέσα και κοιτάζει απέξω (απόξω), λέγεται ειρωνικά για κάποιον που είναι φυλακισμένος: «κάθε φορά που τον συμβούλευα, μου 'λεγε να μην ενδιαφέρομαι για τις δουλειές του, αλλά τώρα είναι μέσα και κοιτάζει απέξω»·

- είναι μέσα σ' όλα, είναι πολύξερρος, γνώρισε όλα τα είδη των σχέσεων και των καταστάσεων, δεν υπάρχει πράγμα που να μην το ξέρει, που να μην το γνωρίζει: «κάθε μου απορία μου τη λύνει ο τάδε, που είναι μέσα σ' όλα». (Τραγούδι: με φωνάζουνε τζίνι, το τζίνι, γιατί **σ' όλα είμαι μέσα // σε όλα μέσα είσαι**, παντού μπερδεύεσαι κι όλο έξω πέφτεις, δε συμμαζεύεσαι)·

- είναι μέσα στη φύση του, βλ. λ. [φύση](#)·

- είναι στα μέσα και στα έξω, **α.** είναι πανταχού παρών σε μια επιχείρηση ή οργανισμό, παίρνει ενεργά μέρος σε κάθε διαδικασία ή δραστηριότητα, κατέχει εμπιστευτική θέση: «αν θέλεις να βρεις δουλειά σ' αυτό το εργοστάσιο, πλησίασε τον τάδε, γιατί αυτός είναι στα μέσα και στα έξω». **β.** έχει πολλές και ισχυρές διασυνδέσεις: «αν θέλεις να πάρει μετάθεση ο γιος σου, πλησίασε τον τάδε που είναι στα μέσα και στα έξω»·

- είσαι μέσα, βλ. φρ. μέσα είσαι·

- εννιά μήνες έκανες μέσ' στην κοιλιά της μάνας σου ή εννιά μήνες σ' είχε η μάνα σου μέσ' στην κοιλιά της, βλ.

λ. [κοιλιά](#).

- έπεσα μέσα, πέτυχα απόλυτα σε κάποια πρόβλεψή μου: «έπεσα μέσα στ' αποτελέσματα των εκλογών»·

- έπεσαν σαν τις μύγες μέσ' στο γάλα, βλ. λ. [μύγα](#).

- έπεσε μέσ' στα σκατά, βλ. λ. [σκατά](#).

- έχει το δαίμονα μέσα του, βλ. λ. [δαίμονας](#).

- έχει το διάβολο μέσα του, βλ. λ. [διάβολος](#).

- έχει το σατανά μέσα του, βλ. λ. [σατανάς](#).

- έχει μέσ' στη φλέβα του (κάτι), βλ. λ. [φλέβα](#).

- έχει μέσ' στο αίμα του (κάτι), βλ. λ. [αίμα](#).

- έχει τσαγανό μέσα του, βλ. λ. [τσαγανός](#).

- ζει κλεισμένος μέσα σε τέσσερις τοίχους ή ζει τη ζωή του μέσα σε τέσσερις τοίχους, βλ. λ. [τοίχος](#).

- η λίρα και μέσα στα σκατά να πέσει, πάλι λίρα θα είναι, βλ. λ. [λίρα](#).

- η χήρα μέσα κάθεται κι όξω την κουβεντιάζουν, βλ. λ. [χήρα](#).

- θα μπου-με μέ-σα! (στη γλώσσα του ποδοσφαίρου και του μπάσκετ) απειλητική ιαχή για βιαιοπραγίες των οπαδών εκείνης της ομάδας, οι οποίοι βλέπουν ή θεωρούν πως η ομάδα τους αδικείται από το διαιτητή ή τους διαιτητές·

- θα σε βρω και στου βοδιού το κέρατο μέσα να κρυφτείς, βλ. λ. [βόδι](#).

- θέλω να γενώ καλόγερος να σώσω την ψυχή μου, μα δε μ' αφήνει ο διάβολος που 'χω μέσ' στο βρακί μου, βλ. λ. [διάβολος](#).

- κάθομαι μέσα, δε βγαίνω από το σπίτι μου: «επειδή είχε πονοκέφαλο, κάθισε μέσα»·

- και σε μπουκάλι μέσα να τον βάλεις, αυτός θα το κάνει, βλ. λ. [μπουκάλι](#).

- κατά μέσα μεριά, στο εσωτερικό, προς το εσωτερικό: «κατέβηκε στο υπόγειο κι άρχισε να ψάχνει κατά μέσα μεριά για να βρει το παλιό κάδρο»·

- κάτι έσπασε μέσα μου, έχω πάψει να νιώθω τα ίδια αισθήματα αγάπης ή εκτίμησης για κάποιο άτομο, λόγω της αλλαγής της συμπεριφοράς του προς το χειρότερο: «απ' τη μέρα που έμαθα πως χαρτοπαίζει, κάτι έσπασε μέσα μου γι' αυτόν τον άνθρωπο»·

- κάτι με τρώει μέσα μου, έχω έντονη ανησυχία ή σοβαρές αμφιβολίες για κάποιον ή για κάτι: «όσο περνούσε η ώρα και δεν ερχόταν, κάτι μ' έτρωγε μέσα μου, μήπως του συνέβη κάποιο κακό || κάτι με τρώει μέσα μου πως δεν είναι αυτό που δείχνει αυτός ο άνθρωπος»·

- κάτι μου λέει μέσα μου, έχω μια ενδόμυχη σκέψη, μια ενδόμυχη πίστη, έχω ένα προαίσθημα: «κάτι μου λέει μέσα μου, πως θα πετύχω στις εξετάσεις || κάτι μου λέει μέσα μου πως θα την πατήσουμε»·

- κλειδώθηκα μέσα, βλ. φρ. [κλείστηκα μέσα](#).

- κλείστηκα μέσα, δε βγαίνω από το σπίτι μου, ιδίως για αρκετό χρονικό διάστημα: «επειδή είχα εξετάσεις, κλείστηκα μέσα κι έπεσα με τα μούτρα στο διάβασμα»·
- κλείστηκε μέσα σε τέσσερις τοίχους, βλ. λ. [τοίχος](#)·
- κολυμπάει μέσα στα ρούχα του, βλ. λ. [ρούχο](#)·
- κρατώ μέσα μου (κάτι), βλ. φρ. κρύβω μέσα μου (κάτι)·
- κρύβω μέσα μου (κάτι), δεν εκδηλώνω, δεν εξωτερικεύω τα συναισθήματά μου ή αυτά που σκοπεύω ή ονειρεύομαι να πραγματοποιήσω: «μέρες τώρα είναι σκεπτικός και κανείς δεν ξέρει τι κρύβει μέσα του». Πολλές φορές, μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το βαθιά·
- λέω μέσ' απ' τα δόντια μου, βλ. λ. [δόντι](#)·
- λέω μέσα μου ή λέω από μέσα μου, μονολογώ, σκέφτομαι: «καθόμουν με τις ώρες κι έλεγα από μέσα μου σαν τι τάχα να του συμβαίνει αυτού του ανθρώπου κι είναι τόσο στενοχωρημένος!». (Τραγούδι: *μια φορά στη Σενεγάλη με στριμώξανε δυο Γάλλοι κι αστράψαν τα μαχαίρια τους για χάρη μου. **Είπα μέσα μου** η γυναίκα δεν πά' να 'ναι κι άλλοι δέκα ακριβά θα το πουλήσω το τομάρι μου)*·
- ματώνουν τα μέσα μου ή ματώνει το μέσα μου, νιώθω έντονο ψυχικό πόνο, λυπάμαι υπερβολικά: «ματώνουν τα μέσα μου, κάθε φορά που βλέπω την κατάντια αυτού του ανθρώπου»·
- μαύρισαν τα μέσα μου ή μαύρισε το μέσα μου, ταλαιπωρήθηκα, στενοχωρήθηκα πάρα πολύ: «μαύρισαν τα μέσα μου, μέχρι να καταφέρω να βάλω μυαλό σ' αυτό το παιδί»·
- με τα πολλά στη φυλακή και με τα λίγα μέσα, βλ. λ. φυλακή·
- μένω μέσα, βλ. φρ. κάθομαι μέσα·
- μέσ' απ' τα μάτια μου, βλ. λ. [μάτι](#)·
- μέσ' στο νερό, βλ. λ. [νερό](#)·
- μέσα είσαι, το βρήκες, το εννόησες, το κατάλαβες, είναι ακριβώς αυτό που λες, σωστά σκέφτηκες, αποφάσισες ή ενήργησες: «δηλαδή, απ' ό,τι μου λες, κι αν κατάλαβα καλά, ο τάδε είναι το καρφί. -Μέσα είσαι || αν τον δω, θα τον σπάσω στο ξύλο, γιατί είναι μεγάλο κωλόπαιδο. -Μέσα είσαι»·
- μέσα για μέσα, **α.** ολοκληρωτικά: «θα με βοηθήσεις να βγω από τη δύσκολη θέση που βρίσκομαι; -Μέσα για μέσα». **β.** με όλη την καλή μου διάθεση: «θα τσουντάρεις να μαζέψουμε αυτό το ποσό; -Μέσα για μέσα»·
- μέσα έξω, **α.** περίπου, κατά προσέγγιση: «μέσα έξω έτσι έγιναν τα πράγματα». Συνών. *πάνω κάτω*. **β.** και από τις δυο πλευρές, και αυτή που είναι εσωτερικά και αυτή που είναι εξωτερικά: «το σπίτι θέλει βάψιμο μέσα έξω»· βλ. και φρ. *απέξω κι από μέσα*·
- μέσα μου (σου, του, της κ.λπ.), ενδόμυχα: «είχαν μαλώσει πολύ άγρια, αλλά μέσα μου πίστευα πως γρήγορα θα μόνοιαζαν || όλοι τον κατηγορούσαν, αλλά μέσα μου πίστευα πως ήταν αθώος»·
- μέσα σε μια μέρα, βλ. λ. μέρα·
- μέσα σε μια νύχτα, βλ. λ. νύχτα·
- μέσα στα μάτια μου, βλ. λ. [μάτι](#)·
- μέσα στα όρια, βλ. λ. [όριο](#)·

- μέσα στην αυλή μου ή μέσα στην ίδια μου τη αυλή, βλ. λ. [αυλή](#).
- μέσα στο μήνα, βλ. λ. [μήνας](#).
- μέσα στο στόμα μου το 'χω, βλ. λ. [στόμα](#).
- μέσα στο χρόνο, βλ. λ. [χρόνος](#).
- μιλώ μέσα μου ή μιλώ από μέσα μου, βλ. φρ. λέω μέσα μου.
- μιλώ μέσ' απ' τα δόντια μου, βλ. λ. [δόντι](#).
- μου άρπαξε μέσ' απ' τα χέρια τη δουλειά ή μου άρπαξε τη δουλειά μέσ' απ' τα χέρια, βλ. λ. [δουλειά](#).
- μου άρπαξε μέσ' απ' το στόμα την μπουκιά ή μου άρπαξε την μπουκιά μέσ' απ' το στόμα, βλ. λ. [μπουκιά](#).
- μου γυρίζει τα μέσα μου ή μου γυρίζει το μέσα μου, μου είναι πολύ αντιπαθητικός, μου προκαλεί μεγάλη αηδία: «μόλις βλέπω αυτόν τον άνθρωπο, μου γυρίζει το μέσα μου». Συνοδεύεται πολλές φορές από χειρονομία με το χέρι να κάνει κύκλους μπροστά στο στομάχι, υπονοώντας στομαχική διαταραχή με επακόλουθο τον εμετό, ή συνοδεύεται από χειρονομία με το χέρι να ανεβαίνει ορμητικά από το στομάχι προς το στόμα, υπονοώντας την κένωση του στομάχου. Συνών. μου γυρίζει τ' άντερα / μου γυρίζει τα σπλάχνα / μου γυρίζει τα σωθικά / μου γυρίζει το στομάχι.
- μου γύρισαν τα μέσα μου ή μου γύρισε το μέσα μου, ένιωσα έντονη τάση για εμετό, ένιωσα έντονη αηδία ή έκανα ακατάσχετο εμετό: «μόλις έφτασα στο τόπο του δυστυχήματος, είδα τα κορμιά σκορπισμένα πάνω στην άσφαλτο και μου γύρισαν τα μέσα μου». Συνών. μου γύρισαν τ' άντερα / μου γύρισαν τα σπλάχνα / μου γύρισαν τα σωθικά / μου γύρισε το στομάχι.
- μου έδωσε της ελιάς τα μέσα και του καρυδιού τ' απ' έξω, βλ. λ. [ελιά](#).
- μου μάτωσε τα μέσα μου ή μου μάτωσε το μέσα μου ή μου 'χει ματώσει τα μέσα μου ή μου 'χει ματώσει το μέσα μου, μου προξένησε πολύ μεγάλο ψυχικό πόνο, με λύπησε πάρα πολύ: «εγώ πίστευα πως ήταν φίλος μου, αλλά μου μάτωσε τα μέσα μου, όταν πήρε το μέρος του αντιπάλου μου».
- μου μαύρισε τα μέσα μου ή μου μαύρισε το μέσα μου ή μου 'χε μαυρίσει τα μέσα μου ή μου 'χει μαυρίσει το μέσα μου, με στενοχώρησε, με ταλαιπώρησε πάρα πολύ: «μου μαύρισε τα μέσα αυτό το παιδί, μέχρι να το κάνω άνθρωπο». Συνών. μου μαύρισε τα σπλάχνα / μου μαύρισε τα σωθικά / μου μαύρισε τα τζιέρια.
- μου πήρε μέσ' απ' τα χέρια τη δουλειά ή μου πήρε τη δουλειά μέσ' απ' τα χέρια, βλ. λ. [δουλειά](#).
- μου πήρε μέσ' απ' το στόμα την μπουκιά ή μου πήρε την μπουκιά μέσ' απ' το στόμα, βλ. λ. [μπουκιά](#).
- μου 'φαγε μέσ' απ' τα χέρια τη δουλειά ή μου 'φαγε τη δουλειά μέσ' απ' τα χέρια, βλ. λ. [δουλειά](#).
- μου 'φαγε μέσ' απ' το στόμα την μπουκιά ή μου 'φαγε την μπουκιά μέσ' απ' το στόμα, βλ. λ. [μπουκιά](#).
- μου 'φαγε τα μέσα μου ή μου 'φαγε το μέσα μου ή μου 'χει φάει τα μέσα μου ή μου 'χει φάει το μέσα μου, με έφθειρε σωματικά ή ψυχικά: «μου 'φαγε τα μέσα μου αυτή η αρρώστια || αυτό το παιδί, μου 'φαγε το μέσα μου με τις αταξίες του». Συνών. μου 'φαγε τα σπλάχνα / μου 'φαγε τα σωθικά.
- μου 'φυγε η ευκαιρία μέσ' απ' τα χέρια, βλ. λ. [ευκαιρία](#).
- μπαίνει μέσ' στα όλα, βλ. συνηθέστ. χώνεται μέσ' στα όλα.
- μπαίνει μέσα σ' όλα, βλ. συνηθέστ. χώνεται μέσα σ' όλα.

- **μπαίνω μέσα**, **α.** όχι μόνο δεν έχω κέρδος ως επιχείρηση ή ως επιχειρηματίας, αλλά είμαι και ζημιωμένος: «τον τελευταίο καιρό με την αναδουλειά που υπάρχει στη αγορά, μπαίνω συνέχεια μέσα». **β.** φυλακίζομαι: «με τα χρέη που δημιούργησε αυτός ο άνθρωπος θα μπει σίγουρα μέσα». **γ.** (στη γλώσσα του χαρτοπαιγνίου) χάνω συνέχεια: «μ' αυτό το κωλόχαρτο που μου 'ρχεται, μπαίνω συνέχεια μέσα». **δ.** (για ορισμένα είδη χαρτοπαιγνίου) δε συγκεντρώνω τους απαραίτητους πόντους και ο αντίπαλος κερδίζει όλους τους πόντους: «είναι η δεύτερη συνεχόμενη φορά που μπαίνω μέσα» **ε.** (για τάβλι) συγκεντρώνω όλα τα πούλια μου στην περιοχή μου, οπότε μπορώ να αρχίσω να τα μαζεύω: «όταν εγώ άρχισα να μαζεύω, αυτός ακόμη δεν είχε μπει μέσα».

- **μπερδεύεται μέσ' στα πόδια μου**, βλ. λ. [πόδι](#).

- **μπήκε μέσα με τα τσαρούχια**, βλ. λ. [τσαρούχι](#).

- **μπήκε ο δαίμονας μέσα του**, βλ. λ. [δαίμονας](#).

- **μπήκε ο διάβολος μέσα του**, βλ. λ. [διάβολος](#).

- **μπήκε ο πειρασμός μέσα μου**, βλ. λ. [πειρασμός](#).

- **μπλέκει μέσ' στα πόδια μου**, βλ. λ. [πόδι](#).

- **να 'χεις την ευχή μου μέσ' απ' το βρακί μου**, βλ. λ. [ευχή](#).

- **να χέσω μέσα!** έκφραση εκνευρισμένου ή απογοητευμένου ανθρώπου για τις συνεχείς δυσκολίες που παρουσιάζονται σε μια δουλειά ή υπόθεση. Συνήθως η φρ. ξανακλείνει με το **να χέσω**: «να χέσω μέσα να χέσω, όλα τα στραβά σε μένα θα τύχουν!».

- **ξυπνάει μέσα μου το ζώο ή ξυπνάει το ζώο μέσα μου**, βλ. λ. [ζώο](#).

- **ξύπνησε μέσα μου το ζώο ή ξύπνησε το ζώο μέσα μου**, βλ. λ. [ζώο](#).

- **ο Θεός τρέφει τα πουλιά, μα δεν τα βάζει και το φαί μέσ' στη φωλιά**, βλ. λ. [Θεός](#).

- **όποιος ανοίγει το λάκκο τ' αλλουνού, πέφτει ο ίδιος μέσα**, βλ. λ. [λάκκος](#).

- **όποιος σκάβει το λάκκο τ' αλλουνού, πέφτει ο ίδιος μέσα**, βλ. λ. [λάκκος](#).

- **ορμάει μέσα σ' όλα**, σε καμιά περίπτωση δε διστάζει να ενεργήσει, δεν κωλώνει μπροστά σε τίποτε: «από μικρός έτσι τολμηρός ήτανε, ορμάει μέσα σ' όλα χωρίς να φοβάται».

- **πάω μέσα**, φυλακίζομαι: «δεν μπλέκω σ' αυτή τη δουλειά, γιατί δεν έχω σκοπό να πάω μέσα».

- **περνάει τη ζωή του μέσα σε τέσσερις τοίχους**, βλ. λ. [τοίχος](#).

- **πέφτω μέσ' στα σκατά**, βλ. λ. [σκατά](#).

- **πέφτω μέσα**, πετυχαίνω απόλυτα στην πρόβλεψή μου: «τις πιο πολλές φορές που μου ζήτησαν τη γνώμη μου για κάποιο άτομο, έπεσα μέσα». Συνών. **πέφτω διάννα**.

- **πλάκωσαν σαν τις μύγες μέσ' στο γάλα**, βλ. λ. [μύγα](#).

- **πλέει μέσα στα ρούχα του**, βλ. λ. [ρούχο](#).

- **πρέπει να το 'χεις μέσα σου να...**, πρέπει κάτι, καλό ή κακό, να είναι έμφυτο ή να το θέλεις πάρα πολύ για να το ακολουθήσεις, να το πετύχεις: «πρέπει να το 'χεις μέσα σου να γίνεις καλλιτέχνης || πρέπει να το 'χεις μέσα να γίνεις απατεώνας». βλ. και φρ. **πρέπει να το 'χει ο άνθρωπος να...**, λ. **άνθρωπος**.

- στραβός βελόνα γύρευε μέσα στον αχυρώνα, βλ. λ. [βελόνα](#).
- τ' άρπαξαν μέσ' απ' τα μάτια μου, βλ. λ. [μάτι](#).
- τα κεφάλια μέσα! βλ. λ. [κεφάλι](#).
- τα κρατώ μέσα μου, δεν αποκαλύπτω, δεν κοινολογώ, δεν εκμυστηρεύομαι τα όσα με βασανίζουν, με στενοχωρούν, με πικραίνουν: «τη χαρά μου τη δείχνω σε όλους, αλλά ό,τι με βασανίζουν τα κρατώ μέσα μου για να μη στενοχωρώ και τους άλλους».
- τα λέω μέσ' στο στόμα μου, βλ. λ. [στόμα](#).
- τη βγάζω μέσα, μένω στο σπίτι: «κάθε φορά που δεν έχω λεφτά, τη βγάζω μέσα || χτες ήμουν λίγο αδιάθετος και την έβγαλα μέσα».
- τη βρίσκω μέσα, παθαίνω ζημιά από κάποιον ή από κάτι, τη στιγμή που δεν το περιμένω, ξεγελιέμαι, εξαπατώμαι και υφίσταμαι τις συνέπειες: «είχα την εντύπωση πως ήταν τίμιος άνθρωπος, αλλά τη βρήκα μέσα, γιατί μ' έριξε στη μοιρασιά». Το υπονοούμενο στη φρ. είναι η πούτσα, η ψωλή και συνοδεύεται αρκετές φορές από χειρονομία με το μεσαίο δάχτυλο, λυγισμένο προς τη μέσα πλευρά της παλάμης και σε οριζόντια θέση από το έδαφος, να κάνει δυο τρεις παλινδρομικές κινήσεις, υπονοώντας την επιβολή της σεξουαλικής πράξης, ενώ άλλες φορές η θέση του λυγισμένου δαχτύλου είναι κάθετα προς το έδαφος αποδίδοντας πιο παραστατικά με τις παλινδρομικές του κινήσεις την επιβολή της σεξουαλικής πράξης.
- της τον (την, το) βάζω μέσα (ενν. τον πούτσο, τον ψώλο, την πούτσα, την ψωλή, το πέος, το καυλί) ή της τον (την, το) χώνω μέσα (ενν. τον πούτσο, τον ψώλο, την πούτσα, την ψωλή, το πέος, το καυλί), της επιβάλλω τη σεξουαλική πράξη: «αφού την είχε όλο το απόγευμα στο δωμάτιο, σίγουρα της τον έβαλε μέσα».
- το κρατώ μέσα μου, **α.** δεν κοινολογώ κάτι, το κρατώ μυστικό: «θα σου πω κάτι, αλλά θέλω να το κρατήσεις μέσα σου». **β.** δεν εκδηλώνω κάποιο συναίσθημά μου ή την πρόθεσή μου να κάνω σε κάποιον κακό: «ήταν πολύ απογοητευμένος από τη συμπεριφορά του τότε, αλλά το κρατούσε μέσα του || έμαθε πως τον είχε κατηγορήσει, αλλά το κρατούσε μέσα του και περίμενε την κατάλληλη ευκαιρία να τον εκδικηθεί».
- το πήραν μέσ' απ' τα μάτια μου, βλ. λ. [μάτι](#).
- το σκέφτηκα από μέσα μου, σκέφτηκα κάτι χωρίς να το εκφράσω, το συλλογίστηκα: «εγώ δεν είπα ότι είναι απατεώνας, αλλά, για να σου πω την αλήθεια, το σκέφτηκα από μέσα μου».
- το 'χασα μέσ' απ' τα μάτια μου, βλ. λ. [μάτι](#).
- το 'χει μέσ' στη φλέβα του, βλ. λ. [φλέβα](#).
- το 'χει μέσ' στο αίμα του, βλ. λ. [αίμα](#).
- το 'χει μέσα του, (για καλό ή για κακό) του είναι έμφυτο: «το 'χει μέσα του αυτός ο άνθρωπος να καταπάνεται μόνο με μεγάλες δουλειές || μην το πιστεύεις, γιατί το 'χει μέσα του να λέει ψέματα || από μικρό παιδί το 'χει μέσα του να βοηθάει τους άλλους».
- τον βάζω μέσα, προκαλώ τη χρεοκοπία του: «τον έβαλες μέσα τον άνθρωπο με τις οικονομικές συμβουλές που του 'δινες». βλ. και φρ. τον χώνω μέσα.
- τον βλέπει μέσ' στα μάτια, βλ. λ. [μάτι](#).
- τον έκλεισε μέσα, έκανε τις κατάλληλες ενέργειες, ώστε να τον φυλακίσει: «πήρε τόσο κατάκαρδα την κατάχρηση που του 'κανε ο φίλος του, που τον έκλεισε μέσα».

- τον έχασα μέσ' απ' τα μάτια μου, βλ. λ. [μάτι](#).
- τον (την, το) έχω μέσα μου (ενν. τον πούτσο, τον ψώλο, την πούτσα, την ψωλή, το πέος, το καυλί), βρίσκομαι σε πολύ δύσκολη θέση, είμαι πολύ πιεσμένος από μια δύσκολη υπόθεση ή κατάσταση: «του δάνεισα όλες τις οικονομίες μου και τώρα τον έχω μέσα μου, γιατί δε λέει να μου επιστρέψει τα λεφτά». Από την εικόνα του ατόμου που υφίσταται αναγκαστικά τη σεξουαλική πράξη·
- τον έχω μέσ' στα πόδια μου, βλ. λ. [πόδι](#).
- τον έχω μέσ' στην καρδιά μου, βλ. λ. [καρδιά](#).
- τον έχω στα μέσα και στα έξω, τον έχω διορίσει σε εμπιστευτική, σε καίρια θέση της επιχείρησής μου: «απ' τη στιγμή που κατάλαβα τι αετός είναι, τον έχω στα μέσα και στα έξω της δουλειάς μου»·
- τον κοιτάζει μέσ' στα μάτια, βλ. λ. [μάτι](#).
- τον πήγαν μέσα, βλ. φρ. τον πήραν μέσα·
- τον πήραν μέσα, **α.** τον συνέλαβαν και τον οδήγησαν στην Ασφάλεια ή σε κάποιο αστυνομικό τμήμα: «τον έπιασαν να πυρπολεί αυτοκίνητα με γκαζάκια και τον πήραν μέσα». **β.** τον φυλάκισαν: «μετά την καταδικαστική απόφαση του δικαστηρίου, τον πήραν μέσα»·
- τον ρίχνω μέσ' στα σκατά, βλ. λ. [σκατά](#).
- τον χώνω μέσα, κάνω τις κατάλληλες ενέργειες για να τον φυλακίσω: «αφού δεν του 'δινε τα λεφτά που του χρωστούσε, τον έχωσε μέσα»·
- του άρπαξα μέσ' απ' τα χέρια τη δουλειά ή του άρπαξα τη δουλειά μέσ' απ' τα χέρια, βλ. λ. [δουλειά](#).
- του άρπαξα μέσ' απ' το στόμα την μπουκιά ή του άρπαξα την μπουκιά μέσ' απ' το στόμα, βλ. λ. [μπουκιά](#).
- του πήρα μέσ' απ' τα χέρια τη δουλειά ή του πήρα τη δουλειά μέσ' απ' τα χέρια, βλ. λ. [δουλειά](#).
- του πήρα μέσ' απ' το στόμα την μπουκιά ή του πήρα την μπουκιά μέσ' απ' το στόμα, βλ. λ. [μπουκιά](#).
- του 'φαγα μέσ' απ' τα χέρια τη δουλειά ή του 'φαγα τη δουλειά μέσ' απ' τα χέρια, βλ. λ. [δουλειά](#).
- του 'φαγα μέσ' απ' το στόμα την μπουκιά ή του 'φαγα την μπουκιά μέσ' απ' το στόμα, βλ. λ. [μπουκιά](#).
- του Φλεβάρη το χιόνι, είναι στο τηγάκι μέσα, βλ. λ. [Φλεβάρης](#).
- φτου μέσ' στη σκουληκομυρμηγκότρυπα! βλ. λ. [σκουληκομυρμηγκότρυπα](#).
- φυλάω μέσα μου (κάτι), βλ. φρ. κρύβω μέσα μου (κάτι)·
- χάνω μέσ' απ' τα χέρια μου (κάτι), βλ. λ. [χέρι](#).
- χάνω μέσ' απ' τα χέρια μου τη δουλειά ή χάνω τη δουλειά μέσ' απ' τα χέρια μου, βλ. λ. [δουλειά](#).
- χέσε μέσα! δεν έχει νόημα, δεν αξίζει τον κόπο: «χέσε μέσα, μωρέ, που κάθεσαι και στενοχωριέσαι γι' αυτό το παλιόπαιδο!»· βλ. και φρ. χέσε μέσα Παντελή(!)·
- χέσε μέσα Παντελή! η δουλειά, η υπόθεση, η σχέση ή η κατάσταση έχει πάρει οριστικά το στραβό δρόμο χωρίς να επιδέχεται καλύτερευση: «όπως έχουν γίνει τώρα τα πράγματα, χέσε μέσα Παντελή!»·

- χέσε μέσα Πολυχρόνη που δε γίναμε ευζώνοι! βλ. φρ. χέσε μέσα Παντελή(!). Το δεύτερο τμήμα της φρ. περισσότερο για ομοιοκαταληξία·

- χώνεται μέσ' στα όλα, δε διστάζει να ενεργήσει αποφασιστικά ακόμη και όταν δεν είναι καλά προετοιμασμένος, είναι παράτολμος, ριψοκίνδυνος: «μόνο να υποψιαστεί πως μπορεί να κερδίσει από κάποια δουλειά, χώνεται μέσ' στα όλα || όταν δει κάποιους να μαλώνουν, χώνεται μέσ' στα όλα χωρίς να υπολογίζει τίποτα». (Λαϊκό τραγούδι: με φωνάζαν θαλασσόλυκο Νικόλα, γιατί ήμουν στις φουρτούνες **μέσ' στα όλα**, γιατί είχα μια λεβέντικη καρδιά)·

- χώνεται μέσα σ' όλα, ανακατεύεται, επεμβαίνει παντού, ιδίως σε υποθέσεις που δεν τον αφορούν: «στο 'πα χίλιες φορές, μη χώνεσαι μέσα σ' όλα, γιατί στο τέλος γίνεσαι πολύ ενοχλητικός».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας